

Difreáil

“

Éiríonn go maith le daltaí sár-chumasacha is cuma cé na cúinsí ina mbíonn siad!

”

“

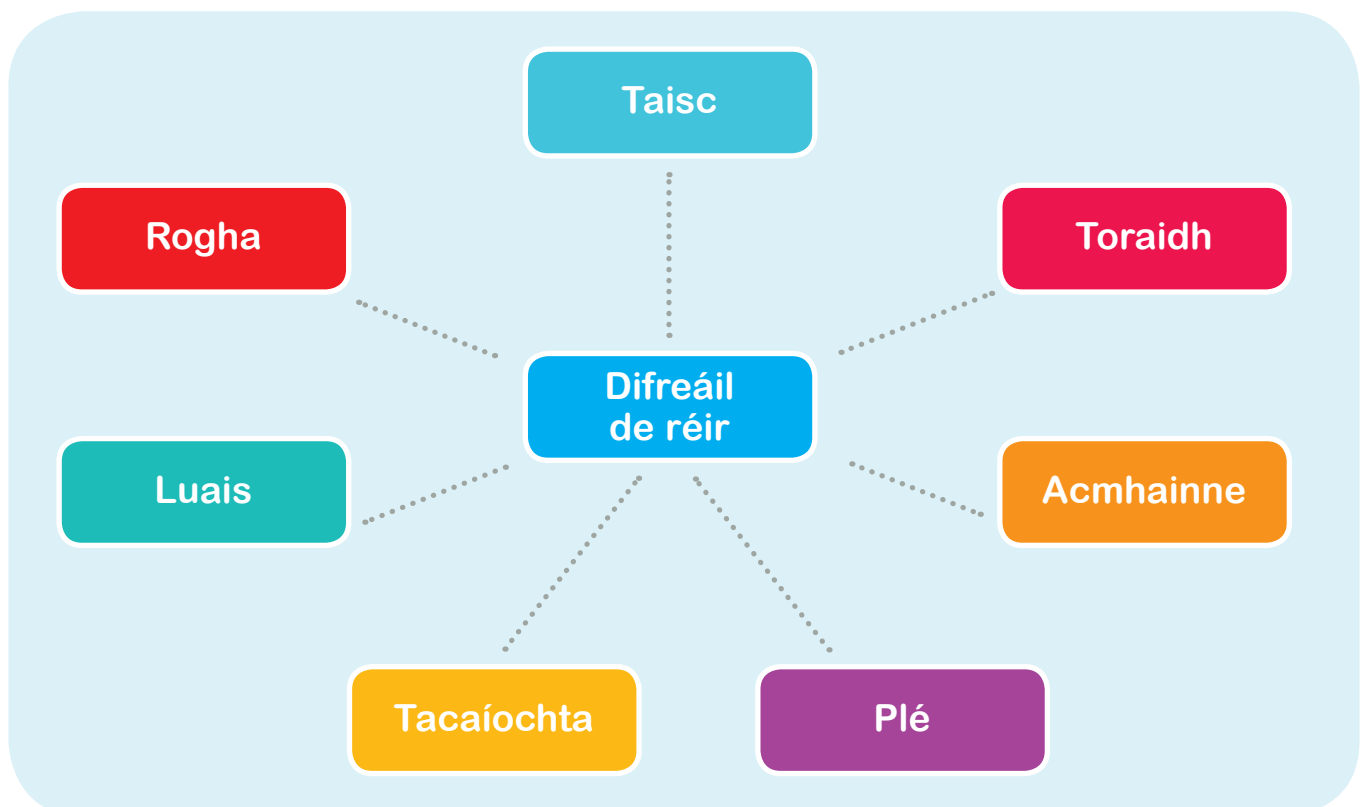
Bíonn daltaí sár-chumasacha chomh cliste go n-éiríonn go maith leo le soláthar oideachais speisialta nó gan é!

”

Mar a léirítear thuas, is é an íomhá thipiciúil den dalta sár-chumasach ná íomhá d'oibreoir dian a chríochnaíonn obair go díograiseach agus a bhfuil cáil air nó uirthi mar dhuine cliste an ranga. De réir na samhla sin, tá an dalta sin féintuilleamaíoch agus ní gá aird ar leith a thabhairt air nó uirthi. I bhfírinne, áfach, tá an scéal i bhfad níos casta.

Ní grúpa aonchineálach iad na daltaí sár-chumasacha agus uaireanta is deacair fiú iad a aithint. Nuair a aithníonn múinteoir go bhfuil dalta sár-chumasach ina rang, glactar leis go minic go n-éireoidh thar barr leis an dalta sin i gcónaí gan aon soláthar speisialta. I ndáiríre, áfach, in áit iad a fhágáil ag obair leo féin, bíonn daltaí sa chatagóir seo i gcontanam na ndaltaí le riachtanais oideachais speisialta. Mar sin féin, i bhformhór na gcásanna, is fearr freastal ar a riachtanais mar chuid den ghnáthsholáthar difreáilte sa seomra ranga.

Má chiallaíonn 'difreáil' teagasc a dhéanamh a fhreastalaíonn ar riachtanais éagsúla na ndaltaí éagsúla, i gcás na ndaltaí sár-chumasacha, ba chóir dó deiseanna ard-oideachais a chur ar fáil laistigh den churaclam agus lasmuigh de. B'fhéidir go bhfuil an chuma air go mbaineann dúshlán mór le teagasc difreáilte ach is féidir é a phleanáil agus a eagrú sa seomra ranga ar go leor bealaí éagsúla. Thíos, déanaimid cur síos ar roinnt bealaí inar féidir leat cabhrú le foghlaim a struchtúrú do dhaltaí sár-chumasacha trí fhreastal ar a riachtanais ar leith.

Ag freastal ar dhaltai sár-chumasacha

De réir taisc

Leagtar amach tascanna éagsúla a bhaineann leis an ngníomhaíocht chéanna. Féadann daltaí sár-chumasacha tosú ag leibhéal níos airde, gan na gníomhaíochtaí tosaigh a dhéanamh nó an obair a dhéanamh ar luas méadaithe. Uaireanta ciallaíonn sé sin go seachnaíonn siad roinnt den obair.

Tairbhí

Féadann daltaí sár-chumasacha dul chun cinn an-tapa a dhéanamh agus féadtar obair a thabhairt dóibh a théann lena gcuid inniúlachtaí, agus féadann daltaí nach bhfuil chomh cumasach sin dul chun cinn cuí a dhéanamh ag an am céanna. Féadtar na tascanna a chéimniú chun go mbogfaidh na daltaí sár-chumasacha ar aghaidh chuig obair níos deacra agus níos deacra.

De réir toraidh

Úsáidtear an fhaisnéis, an t-ábhar, an spreagadh nó an tasc céanna do na daltaí uile sa rang. Bíonn an toradh is fearr ar an modh seo nuair nach mbíonn toradh na hoibre forordaithe nó nuair a bhíonn críoch an taisc neamhiata.

Tairbhí

Féadtar torthaí éagsúla a lorg chun cabhrú le daltaí sár-chumasacha a smaointeoireacht a leathnú. Féadann baill an ranga oibriú leo féin nó i ngrúpaí.

De réir acmhainne

Cuirtear cineálacha éagsúla ábhar ar fáil do bhaill éagsúla an ranga. Féadann an rang uile freagraí a thabhairt ar na ceisteanna céanna nó taighde a dhéanamh ar an bhfaisnéis chéanna ach freastalaíonn na hacmhainní a chuirtear ar fáil ar a n-inniúlachtaí féin. D'fhéadfadh níos lú téacs agus níos mó léaráidí a bheith i gceist le hobair níos éasca. D'fhéadfadh níos mó téacs agus struchtúr níos saibhre, níos casta a bheith i gceist le hacmhainní níos dúshlánaí. Féadann daltaí sár-chumasacha bainc focal, comhaid sonraí nó bainc íomhánna níos casta a úsáid.

Tairbhí

Is féidir le daltaí sár-chumasacha taighde níos doimhne a dhéanamh ar na hidéanna seo agus leathnófar a scileanna smaointeoireachta. Beidh

daltaí nach bhfuil chomh cumasach in ann torthaí comhchosúla a bhaint amach mar beidh acmhainní níos éasca acu.

De réir plé

Is é an difreáil is comónta an difreáil de réir plé. Is minic nach gá ach imlíne bunúsach den obair a mhíniú do dhaltai sár-chumasacha. Féadann an míniú sin a bheith sách sofaisticiúil, ag leagan amach ionchais arda agus ag glacadh leis go bhfuil leibhéal ard tuisceana ag na daltaí. Bíonn míniú iomlán ag teastáil ó dhaltai nach bhfuil chomh cumasach, le heiseamláirí níos mionchruinne agus b'fhéidir fiú léiriú breise de na hidéanna agus na hionchais a bhíonn i gceist. Is féidir dúshlán a thabhairt freisin trí cheisteanna spriocdhírthe a chur chun raon freagraí éagsúla a fháil, lena n-áirítear freagraí ard-leibhéil ó dhaltai sár-chumasacha agus ó agallaimh i ngrúpaí beaga.

Tairbhí

Is féidir le daltaí sár-chumasacha dul chun cinn níos mó a dhéanamh nuair a spreagtar dóibh leibhéal níos airde tuisceana a fháil agus bogadh ar aghaidh chuig tascanna níos dúshlánaí chomh luath agus is féidir leo. Úsáideann an múinteoir teanga dhifreáilte chun dúshlán a thabhairt do smaointeoireacht an luchta shár-chumasaigh agus chun leibhéal na smaointeoireachta agus na díospóireachta a ardú.

De réir tacaíochta

Teastaíonn an leibhéal céanna tacaíochta ón múinteoir ó gach aon dalta. I gcás na ndaltai sár-chumasacha, ní mór nádúr na tacaíochta sin a éagsúlú. D'fhéadfaí an t-am tacaíochta atá ar fáil do dhaltai sár-chumasacha a úsáid chun ceisteanna a chur ar na daltaí, chun iad a spreagadh le hidéanna a thaiscéaladh ar bhealach níos doimhne, chun bealaí éagsúla a thaispeáint dóibh le hobair a dhéanamh nó chun féachaint ar conas leathnú isteach i gcórais TFC.

Tairbhí

Tá obair na múinteoirí níos dírithe ar riachtanais aonair agus méadóidh sé leibhéal na hidirghníomhaíochta.

De réir luais

Éiríonn go han-mhaith le roinnt daltaí sár-chumasacha nuair a iarrtar orthu obair a dhéanamh ar luas ard, mar ní gá na céimeanna beaga uile a mhíniú dóibh. Is féidir leo an chéad chéim eile sa phróiseas a rianú dóibh féin. Is minic a bhíonn siad in ann tuisceant thapa a fháil ar thascanna casta agus bogadh trí chéimeanna luatha go han-tapa. I gcontrárthacht, i gcásanna áirithe oibríonn daltaí sár-chumasacha ar luas níos maille agus táirgeann siad obair níos faide, níos mionchruinne nó níos casta go díograiseach. Tarlaíonn sé sin go minic i gcás obair chruthaitheach nó obair shamhlaíche.

Tairbhí

Nuair a iarrtar orthu oibriú ar luas ard, bogann roinnt daltaí sár-chumasacha ar aghaidh chuig obair ar leibhéal ard go tapa agus mar sin síneann siad a gcuid inniúlachtaí. I gcontrárthacht, nuair a ligtear dóibh níos mó ama a chaitheamh ar thascanna, féadann siad leibhéil ghnóthachtála níos airde agus torthaí atá níos 'críochnaithe' nó níos airgthí a bhaint amach.

De réir rogha

Má thugtar deis dóibh obair a roghnú dóibh féin, féadann daltaí gníomhaíochtaí a mbíonn spéis níos mó acu iontu a roghnú a théann lena gcuid inniúlachtaí. Féadtar deis a thabhairt do dhaltai roghnú ó raon pointí tosaithe, ábhar, ceisteanna nó próiseas. Féadann siad a roghnú freisin an obair a leathnú nó a oiriúnú dóibh féin.

Tairbhí

Féadann daltaí sár-chumasacha roghanna a dhéanamh agus oibriú le hidéanna a fhreastalaíonn ar a suimeanna, a spreagthachtaí agus a n-inniúlachtaí.

San alt gearr seo bhíomar in ann léargas gairid a thabhairt duit ar bhealaí inar féidir le teagasc dhifreáilte cabhrú le daltaí sár-chumasacha. Faoin am seo, tá cóip de *Guidelines for teachers of exceptionally able students*, na treoirlínte ar tháinig an chomhairle seo astu, faighte ag do scoil. Féadtar na treoirlínte a íoslódáil ó láithreán gréasáin na CNCM freisin ag www.ncca.ie/publications.